

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 9. studenog 2011.

[\[Video\]](#)

Gospodin je naš "dio"

Draga braćo i sestre,

u prethodnim smo katehezama razmišljali o nekim psalmima koji su primjeri tipičnih vrsta molitve: jadikovka, pouzdanje, hvala. U današnjoj katehezi želim se zadržati na Psalmu 119 prema hebrejskoj tradiciji, odnosno 118 prema grčko-latinskoj: to je vrlo poseban Psalm, jedini takve vrste. To je prije svega zbog svoje dužine: sastavljen je naime od 176 redaka podijeljenih u 22 kitice, od kojih svaka ima po osam redaka. Njegova se jedinstvenost ogleda i u tome što je to "abecedni akrostih": građen je, naime, prema hebrejskoj abecedi, koja je sačinjena od 22 slova. Svaka kitica odgovara jednom slovu te abecede i tim slovom započinje prva riječ prvog od osam redaka svake kitice. Riječ je o jednoj originalnoj i veoma zahtjevnoj literarnoj konstrukciji, u kojoj pisac Psalma morao pokazati svu svoju umješnost.

No ono što je za nas još važnije jest središnja tema toga Psalma: riječ je naime o velebnoj i svečanoj pjesmi o Gospodinovoj Tori, to jest o njegovu zakonu. Ovaj potonji izraz u svojem širem i cjelovitom naglasku treba shvatiti kao nauk, poduku, uputu za život; Tora je objava, Božja riječ koja interpelira čovjeka i potiče ga da na nju odgovori s povjerljivom poslušnošću i velikodušnom ljubavlju. A upravo ljubavlju prema Božjoj riječi protkan je čitav ovaj Psalm, koji slavi njezinu ljepotu, spasenjsku snagu, sposobnost darovati radost i život. Jer Božji zakon nije teški jaram ropstva, već milosni dar koji oslobađa i vodi sreći. "Uživat ću u pravilima tvojim, riječi tvojih neću zaboravit" (r. 16); a zatim: "Uputi me stazom svojih zapovijedi, jer ja u njoj uživam" (r. 35); te, još:

"O, kako ljubim Zakon tvoj, po cio dan o njemu razmišljam" (r. 97). Gospodinov zakon, njegova Riječ, je središte moliteljeva života; on u njoj nalazi utjehu, o njoj razmatra, čuva je u svom srcu: "U srce pohranih riječ tvoju da protiv tebe ne sagriješim" (r. 11), to je tajna psalmistove sreće; a zatim još "Oholi na me prijevare smišljaju, ali se ja svim srcem držim naredaba tvojih" (r. 69). Psalmistova sreća proizlazi iz slušanja Božje riječi, koju treba čuvati u dubini srca, razmatrati je i ljubiti, upravo poput Marije, koja je "u sebi čuvala i prebiralala u svome srcu" riječi koje su joj bile upućene i čudesni događaji u kojima se Bog objavio, tražeći od nje pristanak s vjerom (usp. Lk 2, 19.51). I dok naš Psalam na samom početku, u prvim recima proglašava "blaženima" one "koji hode po Zakonu Jahvinu" (r. 1b) i one "koji čuvaju propise njegove" (r. 2a), ponovno je Djevica Marija ta u kojoj je ispunjen savršeni lik vjernika što ga opisuje psalmist. Ona je, naime, prava "blažena", koju takvom proglašava Elizabeta jer "povjerova da će se ispuniti što joj je rečeno od Gospodina" (Lk 1, 45) i o njoj i njezinoj vjeri sam Isus daje svjedočanstvo kada, ženi koja je povikala iz mnoštva: "Blažena utroba koja te nosila i prsi koje si sisao", odgovara: "Još blaženiji oni koji slušaju riječ Božju i čuvaju je" (Lk 11, 27-28). Marija je, zasigurno, blažena jer je njezino krilo nosilo Spasitelja, ali prije svega zato jer je prihvatila Božji navještaj i bila pozorni i ljupki čuvar njegove riječi. Psalam 119 je dakle sav isprepleten oko te Riječi života i blaženstva. Ako je njegova središnja tema Gospodinova "riječ" i "zakon", osim tih termina javljaju se gotovo u svim recima istoznačnice kao što su "zapovijedi", "uredbe", "naredbe", "učenja", "obećanja", "sudovi" a, zatim, mnogi s tim izrazima povezani glagoli kao što su držati, čuvati, pohraniti, shvatiti, spoznati, ljubiti, razmatrati, živjeti. Kroz 22 kitice toga Psalma odvija se čitava abeceda kao i čitav vokabular odnosa vjernika s Bogom protkanog vjerom; nalazimo tu hvalu, zahvalu, povjerenje, ali također prošnju i jadikovku, koji su međutim uvijek prožeti sigurnošću u Božju milost i snagu Božje riječi. I reci koji su u najvećoj mjeri označeni bolom i osjećajem tame ostaju otvoreni nadi i prožeti su vjerom. "Moja duša leži u prašini: po riječi svojoj vrati mi život" (r. 25), moli psalmist s pouzdanjem; "Kao mijeh u dimu postadoh, ali pravila tvojih ne zaboravih" (r. 83), izdiže se krik iz njegove vjerničke duše. Njegova vjernost, premda je stavljena na kušnju, nalazi snagu u Gospodinovoj riječi: "Odgovorit ću onima koji me ruže, jer se uzdam u riječ tvoju" (r. 42), kaže on odlučno; također pred tjeskobnom perspektivom smrti, zapovijedi Gospodnje su njegova referentna točka i njegova nada u pobjedu: "Umalo me smrviše u zemlji, ali naredaba tvojih ja ne ostavljam" (r. 87).

Božji zakon, kojeg psalmist i svaki vjernik svim srcem ljube je izvor života. Želja da ga se shvati, da ga se obdržava, da se usmjeri k njemu čitavo biće je osobina čovjeka pravedna i vjerna Gospodinu, koji o njoj "misli dan i noć", kao što kaže Psalam 1 (r. 2); Božji zakon je zakon koji se mora pohraniti "na srcu" kao što kaže dobro poznati tekst Shema u Ponovljenom zakonu: "Čuj, Izraele... Riječi ove što ti ih danas naređujem neka ti se urežu u srce. Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem; kad liježeš i kad ustaješ" (6, 4.6-7). Središte egzistencije, Božji zakon traži da ga se osluškuje srcem, to je osluškivanje sačinjeno od poslušnosti koja nije servilna, već sinovska, povjerljiva, svjesna. Slušanje Božje riječi je osobni susret s Gospodinom života, koji se mora pretočiti u konkretna opredjeljenja i postati put i nasljedovanje. Kada su ga pitali što treba činiti da bi se baštinilo život vječni, Isus upućuje na put opsluživanja Zakona, ali pritom pokazuje što treba činiti da bi ga se potpuno obdržavalo: "Jedno ti

nedostaje! Idi i što imaš, prodaj i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom" (Mk 10, 21 i par.). Punina Zakona je nasljedovanje Krista.

Psalam 119 nas dakle vodi susretu s Gospodinom i usmjerava nas prema evanđelju. Ima u njemu jedan redak na kojem bi se htio sada zadržati: to je r. 57: "Dio je moj, o Jahve - rekoh - da tvoje čuvam riječi". I u drugim psalmima molitelj tvrdi da je Gospodin njegov "dio", njegova baština: "Jahve mi je baština i kalež", kaže Psalam 16 (r. 5a), "Al' ću odsad uvijek biti s tobom, jer ti prihvati desnicu moju" vjerni je proglas koji nalazimo u Psalmu 73 (r. 23b), nadalje, u Psalmu 142 psalmist vapi Gospodinu: "ti si mi utočište, ti si dio moj u zemlji živih" (r. 6b).

Izraz "dio" doziva u pamet događaj razdiobe obećanje zemlje među Izraelovim plemenima, kada levitima nije dodijeljen nijedan dio teritorija, jer je njihov "dio" bio sam Gospodin. Dva su teksta iz Petoknjižja u vezi s tim eksplicitna kada koriste spomenuti izraz: "'Nemoj imati baštine u zemlji njihovoj', reče Jahve Aronu, 'niti sebi stječi posjeda među njima! Ja sam tvoj dio i tvoja baština među Izraelcima', tako se kaže u Knjizi Brojeva (18, 20); a Ponovljeni zakon to potkrepljuje: "Stoga Levi nema udjela ni baštine sa svojom braćom: Jahve je njegova baština, kako mu je Jahve, Bog tvoj, i rekao" (Pnz 10, 9; usp. Pnz 18, 2; Jš 13, 33; Ez 44, 28).

Svećenici, koji pripadaju Levijevom plemenu, ne mogu biti zemljoposjednici u zemlji koju je Bog dao u baštinu svom narodu ispunivši time obećanje dano Abrahamu (usp. Post 12, 1-7). Posjedovanje zemlje, temeljni element stabilnosti i mogućnosti preživljavanja, bilo je znak blagoslova, jer je sa sobom nosilo mogućnost da se podigne vlastiti dom, da u njemu odrastaju djeca, da se obrađuju polja i živi od plodova zemlje. No leviti, posrednici svetog i Božjeg blagoslova, ne mogu posjedovati, poput ostalih Izraelaca, taj izvanjski znak blagoslova i taj izvor opstanka. Kao oni koji su se potpuno darovali Gospodinu, prepustili su se njegovoj brižnoj ljubavi i velikodušnosti braće, nemaju baštine jer je Bog njihov dio baštine, Bog je njihova zemlja, koja im daje život u punini. I sada molitelj Psalma 119 primjenjuje na sebe tu stvarnost: "Moj je dio Gospodin". Njegova ljubav prema Bogu i prema njegovoj riječi navodi ga na radikalnu odluku da ima Gospodina kao jedino dobro kao i da čuva njegove riječi kao dragocjeni dar, dragocjeniji od svake baštine i svakog zemaljskog posjeda. Naš se redak naime može prevesti dvojako te ga je moguće prevesti na slijedeći način: "Moj je dio, Gospodine, rekoh, čuvati tvoje riječi". Ta dva prijevoda nisu proturječna, već se štoviše međusobno nadopunjuju: psalmist tvrdi da je njegov dio Gospodin ali i da je čuvati Božje riječi njegova baština, kao što će to reći kasnije u r. 111.: "Svjedočanstva tvoja vječna su mi baština, ona su radost mome srcu". Ovo je psalmistova sreća: njemu, kao i levitima, je dakle Božja riječ dana kao dio baštine.

Predraga braćo i sestre, ti su reci od velike važnosti i danas za sve nas. To vrijedi u prvom redu za svećenike, koji su pozvani živjeti samo od Gospodina i njegove riječi, bez ostalih sigurnosti, imajući njega kao jedino dobro i jedini izvor pravog života. U tom se svjetlu shvaća slobodni izbor celibata poradi Kraljevstva nebeskog koji treba otkriti u njegovoj ljepoti i snazi. Ti su reci važni također za sve vjernike, taj Božji narod koji pripada samo njemu, "kraljevsko svećenstvo" za

Gospodina (usp. 1 Pt 2, 9; Otk 1, 6; 5, 10), koji su pozvani na radikalnost evanđelja, svjedoci života kojeg je donio Krist, novi i konačni "Veliki svećenik" koji se prinio u žrtvi za spas svijeta (usp. Heb 2, 17; 4, 14-16; 5, 5-10; 9, 11sl.). Gospodin i njegova riječ: to je naša "zemlja", u kojoj se živi u zajedništvu i radosti. Pustimo dakle da nam Gospodin usadi u srce tu ljubav prema njegovoj riječi i da nam udijeli da uvijek u središtu našega života bude on i njegova sveta volja. Molimo da našu molitvu i cio naš život prosvjetljuje Božja riječ, svjetiljka našim nogama i svjetlo na našoj stazi, kao što kaže Psalam 119, tako da naše putovanje na ovoj zemlji bude sigurno. A Marija, koja je prigrlila i rodila Riječ, neka nam bude vodilja i utjeha, zvijezda Sjevernjača koja pokazuje put koji vodi sreći. Tada ćemo se i mi, poput molitelja iz Psalma 119, moći radovati u svojoj molitvi neočekivanim Gospodinovim darovima i nezasluženoj baštini koja nam je pala u dio:

Jahve mi je baština i čaša...Na divnu zemlju padoše mi konopi, vrlo mi je mila moja baština (Ps 16, 5.6).

Papin apel:

U ovom razdoblju, različiti dijelovi svijeta, počevši od Latinske Amerike – osobito Srednje Amerike – pa sve do jugoistoka Azije, pogodile su poplave i klizišta u kojima su mnogi izgubili život, nestali ili ostali bez krova nad glavom. Želim ponovno izraziti svoju blizinu svima koji trpe zbog tih prirodnih katastrofa i, istodobno, pozivam na molitvu za žrtve i članove njihovih obitelji i solidarnost, da institucije i ljudi dobre volje, s velikodušnim duhom, surađuju u pružanju pomoći tisućama ljudi kušanih tih nepogodama

© Copyright 2011 - Libreria Editrice Vaticana

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana